

Niemand buiten spel

Van accommodatie naar participatie

*Kadernota Sport in Tilburg
November 2007*

Niemand buiten spel

Van accommodatie naar participatie

*Kadernota Sport in Tilburg
November 2007*

Inhoudsopgave

Samenvatting	
1 Inleiding	4
2 Visie. In Tilburg staat niemand buitenspel	7
3 Accommodaties. De uitdagingen na de inhaalslag	9
3.1 Accommodaties in Tilburg op stadsniveau	9
3.2 Accommodaties in Tilburg op wijkniveau	10
4 Participatie. Naar een stadsbrede sportstimulering	13
4.1 Participatie door jeugd en jongeren	13
4.2 Participatie door ouderen	14
4.3 Participatie door Tilburgers met een beperking	15
4.4 Participatie door allochtone Tilburgers	16
4.5 Participatie door sporters buiten verenigingsverband	16
5 Ondersteuning van verenigingen	19
6 Topsport en evenementen	21
7 Subsidies en tarieven	25
8 Studentensport en Sportopleidingen	27
9 Tilburgse Sportraad	29
10 Onderzoek en statistiek	31
11 Sport in Tilburg 2015	33
12 Financiële maatregelen	35
Bijlage Lijst van publicaties	36

kadernota

Samenvatting

Volgend op de investeringen in nieuwe en bestaande sportaccommodaties, die in het kader van de Kadernota Sportbeleid 'Sport daar draait het om' in de periode 2001-2006 werden gepleegd, formuleert de gemeente Tilburg in de Kadernota 'Niemand Buitenspel' haar sportambities voor de komende jaren. Daarvoor is een visie op sportbeleid ontwikkeld - stadsbreed en betrekking hebbend op iedere Tilburger – die niemand buitenspel laat staan.

Tilburg Sportstad

Investeringen in accommodaties hebben het kwaliteitspeil in de afgelopen jaren op niveau gebracht, al ligt er nog een taak de bestaande en nieuwe accommodaties maatschappelijk te integreren. Het is nu zaak een volgende stap te zetten, om Tilburg tot een echte Sportstad te maken en optimaal te profiteren van de promotionele en economische voordelen daarvan.

Participatie door alle Tilburgers

De gemeente Tilburg wil haar inwoners stimuleren méér te sporten en méér te bewegen. Deze nota stelt daarom participatie centraal. Met name voor de doelgroepen die een achterstand hebben in te lopen (jeugd en jongeren, ouderen, mensen met een beperking, allochtone Tilburgers) worden concrete voorstellen gedaan om het sporten aantrekkelijk en betaalbaar te maken. Gedifferentieerde tarieven en een gericht subsidiebeleid zijn bijvoorbeeld ondersteunend aan die doelstelling. Ondersteuning van verenigingen bij het ontwikkelen van innovatieve sportactiviteiten en het bevorderen van ongebonden sportbeoefening dragen eveneens bij aan een vraaggericht sport- en bewegingsaanbod.

Integrale visie, maatschappelijke meerwaarde

De gemeente Tilburg vormt haar sportbeleid vanuit een integrale visie. Sporten heeft immers een maatschappelijke meerwaarde, omdat het niet alleen gezond is en overgewicht voorkomt, maar ook omdat het integratie en sociale cohesie bevordert.

Sporten maakt de stad gezond en verdient daarom ook vanuit andere beleidsdisciplines alle aandacht. Vandaar dat deze nota oproept tot beleidsvorming in nauwe samenspraak met de sectoren onderwijs, volksgezondheid, buurtwerk en ruimtelijke ordening. Door middel van het sluiten van convenanten en het

aangaan van allianties worden doelstellingen 'bindend' gemaakt en ambities van draagvlak voorzien.

Vraag- en aanbodkant ontwikkelen

De ambities kunnen alleen waargemaakt worden als iedere Tilburger een geschikte vorm van sport en bewegen krijgt aangeboden en ook daadwerkelijk van het aanbod gebruik kan en wil maken. Zowel de vraag- als aanbodkant behoeven dus ontwikkeling. Daarom wil de gemeente Tilburg in ieder geval:

- Het aantal vakleerkrachten Sport, Bewegen en Gezondheid binnen het basis-onderwijs uitbreiden;
- Sport- en spelmogelijkheden 'dicht bij huis' creëren;
- Doelgroepen met persoonsgebonden maatregelen 'bewegen tot bewegen';
- Stimulerende, drempelverlagende maatregelen treffen voor allochtone meisjes;
- Sporten goedkoper en accommodaties toegankelijker maken;
- Onderzoek verrichten naar subsidies en tarieven;
- Mogelijkheden uitbreiden om ongebonden te sporten, o.a. door het openstellen van accommodaties;
- Accommodaties multifunctioneel maken;
- Het aantal grote sportevenementen (voor actieve en passieve sportdeelname) uitbreiden;
- Het sportonderwijs (maar ook het niet-sportonderwijs) nauw betrekken bij het stimuleren van de sportdeelname;
- De Tilburgse Sportraad vroegtijdig betrekken bij beleidsvorming;
- Verenigingen professioneel ondersteunen;
- Het bedrijfsleven bewegen bij te dragen;
- Zowel breedtesport als topsport maximaal ondersteunen.

Financiële onderbouwing

Om het hoge ambitieniveau waar te maken, heeft Tilburg voor de komende jaren structureel extra middelen beschikbaar gesteld, oplopend van € 0,4 miljoen in 2007 naar € 0,8 miljoen in 2010. Daarnaast is er voor 2008 incidenteel € 0,8 miljoen beschikbaar waarvoor structureel nog geen dekking is.

Naast de gemeentelijke middelen worden de mogelijkheden benut om voor provinciale en rijkssubsidie in aanmerking te komen. Structureel gaat er € 18,1 miljoen aan lasten om in de sport.

1 Inleiding

De Kadernota 'Niemand Buitenspel' schetst een beeld van het toekomstige sportbeleid van de gemeente Tilburg. Op alle relevante onderwerpen zijn ambities geformuleerd, die in de komende periode SMART-gemaakt zullen worden. Tilburg wil een sportstad worden. Deze nota plaveit de wegen die naar het doel leiden.

Voorliggende nota is een vervolg op de Kadernota Sportbeleid 'Sport daar draait het om', die de periode 2001-2006 bestrijkt. Deze nota (ook bekend onder de werktitel 'Vogelvlucht') resulteerde in een inhaalslag op het gebied van sportaccommodaties. Het programma is vrijwel volledig uitgevoerd.

De ondertitel van de nota 'Niemand Buitenspel' ('Van accommodatie naar participatie') verwijst naar de gepleegde investeringen in bestaande en nieuwe sportaccommodaties. Tegelijkertijd geeft hij de nieuwe ambitie weer: *iedere Tilburger een geschikte vorm van sport en bewegen bieden, zodat niemand buitenspel staat*. Participatie is daarmee de opdracht die de gemeente bij zichzelf én haar inwoners neerlegt.

De focus van de nota ligt op het stimuleren van breedtesport én topsport. Topsport kan gewoonweg niet zonder breedtesport. En breedtesport is gebaat bij de energie-impulsen die topsport geeft. Alle voorwaardenscheppende activiteiten en maatregelen komen aan de orde.

De plannen die in de nota voorbij komen, zullen een groter beslag op de financiële middelen leggen. De overtuiging is dat de kosten zichzelf terugverdienen in een betere samenleving én in de grote economische spin-off die Sportstad Tilburg zal hebben. Dat vertrouwen moet er zijn. Het creëren van draagvlak is een succesbepalende factor voor het waarmaken van de ambities.

Maatschappelijke waarde van sport

Vanuit de landelijke overheid krijgt sport steeds meer positieve aandacht. De combinatie van aandacht en het beschikbaar stellen van budgetten is terug te vinden in de landelijke sportnota 'Wat sport beweegt', die uitgebreid ingaat op de maatschappelijke waarde van sporten en bewegen.

In de nota staat dat sport veel meer is dan een plezierige en ontspannen manier van (vrije)tijdsbesteding. Sport heeft invloed op de gehele samenleving en draagt bij aan de vergroting van burgerparticipatie, het creëren van nieuwe arbeids-

plaatsen, de integratie van minderheden, de bevordering van de volksgezondheid en de verbetering van de leefbaarheid in achterstandswijken.

Het kabinet maakt zich sterk voor het optimaal benutten van de positieve waarde van sport door:

- het veilig stellen en (waar nodig) verbeteren van de kwaliteit van de sportbeoefening;
- het versterken van de kwaliteit van de sportinfrastructuur;
- het verbeteren van de samenhang van het beleid dat (mede) op sport betrekking heeft.

Door de inzet van het instrumentarium 'BOS Impuls' en de 'Regeling Sport, onderwijs en cultuur' is op rijksniveau een begin gemaakt met het leggen van dwarsverbanden tussen het beleidsterrein sport en andere beleidsterreinen zoals onderwijs, volksgezondheid, buurtwerk, ruimtelijke ordening. Tilburg wil die dwarsverbanden optimaal benutten, zodat ze elkaar versterken. Daarom pakt Tilburg de uitdaging die Den Haag neerlegt vol overtuiging op.

Indeling nota

De indeling van deze nota is op de bovenomschreven ontwikkelingen afgestemd. Eerst wordt daarom de visie van de gemeente Tilburg op sport en bewegen weergegeven, onmiddellijk gevolgd door een hoofdstuk dat de stand van zaken rondom de accommodaties beschrijft, zowel op stadsniveau als wijkniveau. Na de constatering dat de accommodaties grotendeels 'op orde' zijn, wordt in het hoofdstuk over participatie ingegaan op de ambitie 'alle Tilburgers te laten sporten en bewegen'. Specifieke doelgroepen - Tilburgers die een achterstand hebben in te lopen - worden in dit hoofdstuk benoemd.

In de navolgende hoofdstukken zijn de ambities te vinden die betrekking hebben op het ondersteunen van verenigingen, het stimuleren van topsport en evenementen, en het subsidie- en tarievenbeleid. Hoofdstukken over de gewaardeerde rol van de Tilburgse Sportraad en over de lopende en nog op te zetten onderzoeken completeren de nota, die wordt afgesloten met een vooruitblik op Sport in Tilburg in 2015 en de Olympische uitdaging van 2028, samen met een financiële finale: het prijskaartje dat aan het realiseren van de ambities hangt.

En nu... in beweging komen

Aan het tot stand komen van deze nota hebben velen bijgedragen. Tal van overleggen met belanghebbende partijen zijn gevoerd. En vele gesprekken zullen nog volgen, want het beschrijven van de beleidscontouren en het formuleren van ambities vraagt om een verdiepingsslag: het SMART-maken van de doelstellingen. De ambities concreet, meetbaar, aanvaardbaar, realistisch en tijdgebonden maken, dát is het spel dat vanaf nu, in goed overleg, gespeeld moet worden.

In het uitwerkingstraject van deze Kadernota zal zeker overleg plaatsvinden met de Tilburgse Sportraad, met de Tilburgse sportverenigingen en met de aanpalende gemeentelijke beleidssectoren. Daarmee zal de Sportnota 2007-2010 een dynamisch karakter houden. De gemeente Tilburg spreekt dan ook de wens uit deze definitieve nota met de Tilburgse Sportraad te monitoren en jaarlijks te toetsen en te evalueren.

Een oproep aan allen die deze nota lezen: alléén door zelf in beweging te komen en te blijven, kunnen we Tilburg in beweging krijgen.

ambitie

A man with light brown hair, wearing a dark blue Puma jacket over a white t-shirt, is smiling and looking to his left. He is holding a white soccer ball with red and black patterns. The background consists of a blue and orange metal structure, possibly a playground or sports facility, with a blue sky and some trees visible in the distance.

Jan Hamming, sportwethouder:
‘Hele stad in beweging *niemand buitenspel*’

Ik ben nu anderhalf jaar sportwethouder van Tilburg en het leuke is dat het in de kern zo enorm positief is. Sport gaat uit van positieve doelen: je wilt winnen, je werkt aan je gezondheid, je komt in contact met andere mensen... Sport heeft eigenlijk met alles in de samenleving te maken, van gezondheid en armoedebeleid tot goede alternatieven voor de jeugd. Het raakt heel veel beleidsterreinen, maar het raakt vooral ook mensen.

De sportsector draait op vrijwilligers. Het is mooi om te zien dat mensen zich zo inzetten voor hun vereniging of club. Deze betrokkenheid geeft mij en de medewerkers van de gemeente de inspiratie om een nog beter beleid te maken. We willen in deze periode tot 2010 zoveel mogelijk Tilburgers in beweging krijgen en ervoor zorgen dat niemand buitenspel komt te staan. Kinderen, allochtonen, ouderen... we willen iedereen aan het sporten krijgen. Dit kunnen we als gemeente natuurlijk niet alleen. Maar als we samen met bedrijfsleven, vrijwilligers en alle andere betrokkenen de krachten bundelen, dan kunnen we heel wat voor elkaar krijgen.

2 Visie. In Tilburg staat niemand buitenspel

Tilburg wil een toonaangevende sportstad worden. Want sporten is niet alleen gezond voor lichaam en geest. Mensen die sporten en bewegen ontmoeten elkaar ook. Ze maken contact, leren elkaar kennen. Ook in Tilburg draagt sport bij aan integratie en aan een betere verstandhouding tussen de inwoners van de stad. Daarom wil de gemeente Tilburg méér burgers bij sportieve activiteiten betrekken door hen sportkansen te bieden. Het zou toch mooi zijn als die 200.000 Tilburgers overal bekend staan als gezellig... en sportief!

De voedingsbodem om sport veel sterker in de Nederlandse cultuur in te bedden, is vruchtbaar. Onlangs heeft het NOC*NSF zich ten doel gesteld om Nederland in 2015 tot een van de tien belangrijkste sportlanden ter wereld te maken. Het NOC*NSF wil Nederland zelfs kandidaat stellen voor de Olympische Spelen van 2028. Dat ligt nog ver voor ons. Maar als zesde stad van Nederland wil Tilburg er beslist een bijdrage aan leveren.

Tilburg heeft de ambitie én de mogelijkheden een toonaangevende sportstad in Nederland te worden. Dat gaat niet vanzelf en vereist de sportieve inzet van alle partijen in de stad. Het draagvlak onder de ambitie zal door stadsbrede discussies almaar steviger moeten worden. Het is de inspanning waard. Want Tilburg zal er een geweldige uitstraling door krijgen. En als andere Brabantse steden in de ambitie meegaan, zal het effect zich versterken.

Alleen een toename van de sportparticipatie kan de ambitie waarmaken. Dat betekent: voor iedere Tilburger een geschikte vorm van sport en bewegen, zodat niemand buitenspel staat. Om een optimaal rendement te krijgen, kiest de gemeente Tilburg voor een integrale aanpak door middel van programmamanagement. Centraal hierin staat het koppelen van het sportbeleid aan thema's op het gebied van gezondheid, zorg, welzijn, integratie en ruimtelijke ordening.

Stadsbrede aanpak

Om de ambitie waar te maken, is het noodzakelijk dat verenigingen professionaliseren. Ook de betaalbaarheid en dus toegankelijkheid van sport is een belangrijke voorwaarde. Dat geldt eveneens voor het multifunctioneel maken en kwalitatief verbeteren van de accommodaties. Verder is een sterke toename van het aantal sportevenementen gewenst en dient het bedrijfsleven zijn betrokkenheid actief te tonen. Het sportonderwijs zal zijn steentje bij moeten dragen. Tot slot, maar niet in de laatste plaats, zal de Tilburgse topsport met nieuwe impulsen op een hoger plan moeten komen.

De jeugd heeft de toekomst

Een goed sport- en bewegingsklimaat begint bij de jeugd. Daarom is de (her-)introductie van vakleerkrachten in het basisonderwijs wenselijk. Samen met de uitvoering van het programma 'Onderwijs en Jeugd' van de gemeente Tilburg zal dat de ambitie vleugels geven.

Op jeugd afgestemde (gereduceerde) sporttarieven maken sport aantrekkelijk en bereikbaar. Ook de 'Meedoenregeling' van de afdeling Sociale Zaken (Programma Armoedebeleid) heeft een stimulerend effect.

De (aankomende) topsporter heeft een voorbeeldfunctie en kan kinderen aanzetten tot sporten. De gemeente ondersteunt de stichting Topsportopleidingen Tilburg, die samen met het bedrijfsleven een geweldige inzet pleegt.

Sporten, door dik en dun

Verhoging van de sportparticipatie vereist persoonsgebonden maatregelen die niemand uitsluiten. Van jeugd tot ouderen, van validen tot mindervaliden, van dik tot dun, van autochtoon tot allochtoon, sport is er voor iedereen. De ambitie sluit daarbij aan bij zowel het programma Integratie ('Allemaal Tilburgers'), als bij het gemeentelijke programma 'Zorg en Welzijn'. De sport wordt minder aanbodgericht en meer vraaggericht georganiseerd. Sportevenementen om actieve en passieve sportbeoefening mogelijk te maken, passen daarbij.

Je eigen plek om te sporten

Door intensiever gebruik zullen de bestaande sportaccommodaties extra moeten worden onderhouden. Om accommodaties multifunctioneel te maken, zijn aanpassingen geboden. De accommodaties worden meer opengesteld voor gebruik door de buurt. Ook in de openbare ruimte moet meer plaats voor sport en spelvoorzieningen beschikbaar komen. Samen met de dienst Gebiedsontwikkeling wordt gezocht naar nieuwe locaties, naast het upgraden van bestaande sport- en speelplekken in de stad. In lijn met de programma's 'Groen en Buitengebied', 'Wonen en Stedelijke inrichting' zal letterlijk meer bewegingsruimte gemaakt worden voor de Tilburger. Verder zullen de sportaccommodaties goed beheerd moeten worden en zal er professioneel toezicht moeten zijn.

Sporten kan ongebonden of in verenigingsverband. Het is van belang dat verenigingen in een uitstekend aanbod kunnen blijven voorzien, ook wanneer de toeloop van leden toeneemt. De Tilburgse sportverenigingen verdienen op dit punt de nodige ondersteuning en aandacht.

bewegen

A photograph of Clayton Goeloe, a man with long dreadlocks, wearing a blue jacket with red and white accents. He is smiling and looking upwards, balancing a black and yellow soccer ball on his right index finger. The background is a bright, cloudy sky. The text is overlaid on the top right of the image.

Clayton Goeloe, buurtsportmedewerker:
‘We willen jongeren binnen de wijken *in beweging* krijgen’

Het buurtsportteam in Tilburg bestaat uit elf leden die actief zijn voor de verschillende wijken. Zelf werk ik drie dagen per week in Zuid. Daar organiseren we sportactiviteiten voor jongeren van 12 tot 23 jaar. We ondernemen van alles: van straatvoetballen en straatbasketbal tot het introduceren van sporten zoals unihockey, frisbee, ropeskipping, BMX, skaten, kickboxing, noem maar op. Op verschillende manieren proberen we ze in beweging te krijgen en ze te stimuleren om echt te gaan sporten. Ook willen we de leefbaarheid in de wijken verbeteren en een bijdrage leveren aan de sociale vaardigheden van de jongeren.

De activiteiten worden goed bezocht. Al neemt het opstarten van sommige activiteiten meer tijd dan andere. Dit heeft te maken met de doelgroep waarmee we werken; deze is soms wat moeilijker te stimuleren of te enthousiasmeren. Vaak vinden ze straatvoetbal het leukste, maar wij laten ze zien dat er meer sporten zijn. Vanaf de pleinen en straten proberen we ze ook door te laten stromen naar een sportvereniging. Als ze wel graag willen, maar geen geld voor contributie hebben, verwijzen we ze naar het sportfonds om ze verder te helpen.

3 Accommodaties. De uitdagingen na de inhaalslag

De afgelopen jaren heeft de gemeente Tilburg stevig geïnvesteerd in met name buitenaccommodaties. Veel projecten zijn afgerond, of in ontwikkeling. De inhaalslag die is uitgevoerd in het kader van 'Vogelvlucht' heeft voor een kwaliteitsverbetering gezorgd. Een nieuwe uitdaging is de accommodaties op stads- en wijkniveau maatschappelijk te integreren, in goed overleg met alle betrokken partijen en in goede afstemming met de gemeentelijke sectoren.

Ambitie

Het moet vanzelfsprekend zijn dat 'ruimte voor sport' tot de vaste onderdelen behoort van ieder programma van eisen bij planontwikkeling. Minimaal twee keer per jaar zal er tussen de betrokken partijen op gemeentelijk niveau gesproken worden over de planontwikkeling in Tilburg.

Investeerde het ministerie van VWS de afgelopen jaren in de breedtesport, nu zijn middelen beschikbaar voor het versterken van de relatie Buurt, Onderwijs en Sport (BOS Impuls). Het accent vanuit de centrale overheid ligt dan ook tot 2009 op 'gezond door sport', 'meedoen door sport' en 'topsportbeleid'. Tilburg sluit zich hierbij van harte aan door te investeren in accommodaties op stads- en wijkniveau. Het realiseren van accommodaties op stads- en wijkniveau vereist afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen. Daarom vindt op projectbasis overleg plaats tussen het gemeentelijk Sportbedrijf en de overige diensten. Desondanks blijkt dat het sporten niet automatisch de aandacht krijgt die het verdient, waardoor de gewenste integrale benadering in de praktijk nog allerminst vanzelfsprekend is. Het Sportbedrijf wil al tijdens de planontwikkeling betrokken zijn bij de inrichting van de openbare ruimte. Vroegtijdige afstemming tussen de sectoren Sport en Ruimtelijke Ordening is dan cruciaal. Bij het uitbreiden of herinrichten van wijken of stadsdelen dient vanaf het eerste begin aandacht te zijn voor sportaccommodaties, sport- en speelplekken. Voorkomen moet worden dat de sportlocatie een sluitpost is.

3.1 Accommodaties in Tilburg op stadsniveau

Vogelvlucht

Het stadsbrede initiatief 'Vogelvlucht' heeft in 2004 en 2005 voor een stevige kwaliteitsimpuls gezorgd. Was- en kleedruimten zijn gerenoveerd en op tal van plaatsen is de kleedkamer capaciteit uitgebreid. Ook de verlichting, hekwerken, toegangen en parkeergelegenheid zijn verbeterd. Op diverse sportparken zijn grasvelden omgezet in intensief bespeelbaar kunstgras.

Multisport en grootschaligheid in Stappegoor

Met de vaststelling van het Masterplan Stappegoor op 13 februari 2006 heeft de gemeenteraad ingestemd met de bouw van een nieuwe topsporthal en een 400-meter ijsbaan. In de nabije toekomst zal Stappegoor een uitgelezen locatie zijn voor grootschalige evenementen. Voor deze activiteiten kunnen het (betaald)voetbalstadion, de nieuwe topsporthal, de 400-meter ijsbaan, het ijssportcentrum en de aanwezige buitenterreinen ingezet worden. De activiteiten van het klimcentrum krijgen een plaats in de nieuwe topsporthal.

Voetbal

In 2003 is door het W.J.H. Mulier Instituut onderzoek gedaan naar de ruimte voor sport en sportdeelname op stadsniveau. Naar aanleiding daarvan is voor de faciliteiten voor voetbal, hockey en tennis én voor de sporthallen een aantal knelpunten opgelost.

Voor het tekort aan voetbalcapaciteit in Zuid is een oplossing gevonden in het omzetten van twee grasvelden in kunstgras. Met een derde voetbalsteunpunt voor de wijk Reeshof is ook daar het tekort opgelost. In Noord is het capaciteitsoverschot weggenomen. De ontwikkeling van Stappegoor heeft tot gevolg dat de voetbalinitiatieven binnen het gebied worden geherstructureerd.

Hockey

Hockeyers kunnen voortaan op kunstgras spelen in het stadsdeel Berkel-Enschot. Dit levert deels een oplossing voor het capaciteitstekort op. Ook voor de hockeysport dwingt de ontwikkeling van Stappegoor tot een herstructurering, naast het realiseren van capaciteitsuitbreiding. Met de hockeyclub in het stadsdeel Udenhout loopt overleg over het optimaliseren van de accommodatie.

Tennis

Uit het onderzoek van het W.J.H. Mulier Instituut blijkt dat de tenniscapaciteit in Tilburg voldoende is.

Indoorsporten en sporthallen

Wat betreft de sporthallen is door het W.J.H. Mulier Instituut vastgesteld dat vraag en aanbod op dit moment in evenwicht zijn (uitgezonderd het gedeelte Oude Stad). In de toekomst is echter wél uitbreiding gewenst. Het dreigende capaciteitstekort wordt grotendeels opgevangen door het realiseren van indooraccommodaties bij de korfbalvereniging aan het Bladelpad. Het tekort wordt daarnaast verminderd door het ombouwen van gymzalen bij een multifunctionele accommodatie tot een sporthal.

kwaliteit

Zeker voor de indooraccommodaties geldt dat de ver doorgevoerde automatisering een landelijke voorbeeldfunctie heeft. De systemen voor toegangsbeheer, waaronder de vingerscan, maar ook het leerlingvolgsysteem oogsten veel belangstelling.

De inrichtingskosten van nieuwe gymzalen zijn een punt van aandacht. Vanuit het ministerie van Onderwijs wordt een vergoeding voor de inrichting van sport- en spelmateriaal beschikbaar gesteld op basis van de zogeheten LONDO-norm. In het kader van het bewegingsonderwijs zal er sprake moeten zijn van uitbreiding op deze norm.

Sporthallen zullen ook in de komende jaren blijven steunen op de gewaardeerde inzet van de 'inleners' van de Diamantgroep. De Diamantgroep heeft echter aangegeven in de toekomst geen medewerkers meer te kunnen leveren die voldoen aan het profiel van sporthalbeheerder. Daarom wordt uitgeweken naar de reguliere arbeidsmarkt bij vacatures.

Zwemmen

Als gevolg van een extern onderzoek naar de capaciteit van zwemwater in Tilburg, is Zwembad Reeshof eind 2005 uitgebreid met een 25-meterbad en een peuter-/kleuterbassin. Via een Publiek Private Samenwerking is fitness aan het programma toegevoegd. De baden Stappegoor en Rauwbraken sluiten qua basisvoorziening momenteel prima aan bij de bestaande behoefte.

Op de planontwikkeling voor Tilburg Noord drukt de visie op sportvoorzieningen een belangrijke stempel. In samenhang met het vernieuwd winkelcentrum Wagnerplein wordt tot een vervroegde vervangende nieuwbouw van de sporthal en het zwembad overgegaan.

Honk- en softbal

Aan de Centaurusweg is een voetbalaccommodatie vrijgekomen. Deze kan worden benut voor het beoefenen van honk- en softbal, ter compensatie van het noodzakelijke vertrek uit Stappegoor van deze sporttakken.

Multifunctionele sport

In de Stadsrand Dalem (Reeshof) en aan de Centaurusweg in Tilburg Noord zijn mogelijkheden gecreëerd voor multifunctionele sport. Ook aan het Bladelpad (Reeshof) is sportruimte beschikbaar. Met een dartvereniging is overleg gaande over vestiging aldaar; een tafeltennisvereniging kan er spoedig een nieuwe accommodatie betrekken.

Herinrichting Rauwbraken

In Berkel-Enschot gaat door de aanleg van een ontsluitingsweg het noordelijk gedeelte van sportpark Rauwbraken verloren. Daarom vinden herinrichtingsgesprekken plaats met de verenigingen voor tennis, handbal, korfbal en handboogschieten. De

lokale handbal- en korfbalsport heeft medewerking gevraagd voor de bouw van een sporthal op het sportcomplex Rauwbraken.

Sport voor mensen met een beperking

Mensen met een lichamelijke beperking ervaren problemen met de toegankelijkheid van bepaalde sportaccommodaties en met het vervoer ernaartoe. Ook het ontbreken van bepaalde accommodaties in de stad levert problemen op.

Het Sportbedrijf zal de toegankelijkheid van sportaccommodaties in kaart brengen. Daaropvolgend bespreekt het Sportbedrijf de mogelijke oplossingen met het Tilburgs Overlegorgaan Gehandicapten (TOG).

3.2 Accommodaties in Tilburg op wijkniveau

Ambitie

Volgend op vier gerealiseerde openbare kunstgrasveldjes, verkeren de plannen voor drie nieuwe kunstgrasveldjes in de wijken Noord, Oud-Noord en de Reeshof in een gevorderd stadium. Bovendien wordt onderzocht of er in het centrum van Tilburg een veldje kan komen.

Ruimte voor sport in de wijken

Tilburg beschikt al over een groot aantal openbare speelplekken, waar in veel gevallen ook sportbeoefening mogelijk is. Afgelopen jaren is met behulp van de breedtesportmiddelen extra geïnvesteerd in kwalitatief sterke sportplekken in wijken en buurten.

De inrichting van de openbare ruimte dient de komende jaren meer en beter op sport en bewegen te worden afgestemd. De vraag naar veilige en bereikbare accommodaties dicht bij huis groeit immers. Het aanbod van extra sportmogelijkheden zal bovendien meer mensen stimuleren 'in beweging' te komen.

De komst van het Cruiff Court KNVB-veld (kunstgras binnen hekwerk) heeft de vraag naar kunstgrasvelden voor de jeugd gestimuleerd. Het is wenselijk in alle stadsdelen kunstgras sportveldjes aan te leggen. Multifunctionaliteit van deze 'flexveldjes' is het uitgangspunt, wat uiteraard eisen stelt aan het formaat en de inrichting. De oude stadsdelen verdienen daarbij een voorkeursbehandeling; daar zijn absoluut te weinig sportvriendelijke binnen- en buitensportlocaties. In nieuwbouwplannen moet volgens de landelijke norm voldoende openbare speelruimte worden aangelegd.

Openstelling sportcomplexen en velden

Een ruimere openstelling van kunstgrasvelden en sportcomplexen bevordert het georganiseerd gebruik ervan voor het beoefenen van ongebonden sport. Hiervoor

zijn pilots gestart bij de sportcomplexen in Tilburg Zuid, in Tilburg Noord en bij twee sportparken in de wijk Reeshof. De vrijgegeven accommodaties kunnen gebruikt worden door bijvoorbeeld het buurtsportteam, de naschoolse opvang, de Brede School of door aanbieders van sportactiviteiten. Uiteraard wordt dit in nauwe samenwerking met de verenigingen geregeld. In overleg wordt bekeken wat de verenigingen buiten hun trainingsuren kunnen en willen aanbieden aan de ongeorganiseerde sporter.

Accent op Impulswijken

De gemeente Tilburg richt zich in het kader van het accommodatiebeleid op de gehele gemeente. Daar waar mogelijk krijgen de vijf aangewezen Impulswijken prioriteit. Dat zijn: Kruidenbuurt, Stokhasselt, Trouwlaan/Uitvindersbuurt, Groenewoud en Groeseind/Hoefstraat.

Inzet toezichthouders

Aan een correct en efficiënt gebruik van de complexen en grasveldjes liggen goed toezicht en gastheerschap ten grondslag. Dat vraagt dus om professionele toezichthouders, duidelijke afspraken met de betrokken verenigingen en gerichte faciliterende maatregelen. Onderzocht wordt of een combinatiefunctie mogelijk is waarbij één toezichthouder de taak krijgt toezicht te houden bij de sportcomplexen én bij de kunstgrasveldjes. De functie van toezichthouder kan ook ingevuld worden door een lid van de vereniging.

Ambities

Voor het inzetten van toezichthouders is structureel budget beschikbaar gesteld.

Lopend onderzoek zal uitwijzen of een ruimer budget mogelijk is, waardoor inzet van goedopgeleide mensen bij de complexen en veldjes mogelijk wordt.

Bij de realisatie van sportplekken voor de ongebonden sporters wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met andere partijen zoals de Cruijff Foundation, de Krajicek Foundation en het bedrijfsleven.

Dynamiek en afstemming

Verenigingen en ongebonden sporters moeten in de sportaccommodaties vinden wat ze – in alle redelijkheid – vragen. Dat is het uitgangspunt. Daarom zal de gemeente Tilburg 'faciliteren wat er gevraagd wordt'. Dit betekent dat de middelen, materialen en accommodaties aan de sportbehoefte van de verschillende doelgroepen moeten beantwoorden. Dat is een dynamisch proces, want de vraag kan veranderen. Om up-to-date te blijven in de beleidsuitvoering is daarom intensieve samenwerking nodig tussen de afdelingen van het Sportbedrijf, andere diensten en afdelingen binnen de

gemeente Tilburg en de organisaties op het vlak van welzijn, gezondheid, naschoolse opvang, buurtsport, et cetera.

De beleidsvoornemens uit deze nota leiden tot een intensiever gebruik van de accommodaties. Dat zal de onderhoudskosten doen toenemen. In veel gevallen zijn bovendien aanpassingen nodig om de accommodaties multifunctioneel te maken. Ook voor de investering in nieuwe materialen, in gastheerschap en beheer is budget nodig. Het betekent dat de beleidsvoornemens en de beschikbaarheid van financiële middelen gelijk op moeten lopen. Een dynamiek om rekening mee te houden!

Maar ook organisatorisch staat er druk op de ketel. Als onderwijsinstellingen intensiever gebruik maken van de accommodaties zal er nadrukkelijk afstemming moeten plaatsvinden tussen de vakleerkrachten uit het onderwijs en de sportverenigingen. De organisatie moet efficiënt zijn, inspelen op verandering, zodat de ambities zowel voor topsport als voor breedtesport waargemaakt kunnen worden.

Bas Wilthagen, voorzitter raadswerkgroep sport:
‘Iedereen in Tilburg moet *kunnen deelnemen*’

We willen dat iedereen in Tilburg kan deelnemen aan sport en bewegen. Om dit voor elkaar te krijgen is het belangrijk om alle mensen in de gemeente er ook echt bij te betrekken. We zijn daarom eerst eens goed gaan luisteren waar behoefte aan is, wat de drempels zijn die mensen tegenhouden om deel te nemen en wat we dus beter kunnen doen. Met gemeentelijk beleid en de sportnota tezamen willen we actief aandacht besteden aan alle groepen in onze stad.

Een belangrijk voorbeeld zijn de tweeculturen vrouwen. Zij missen het dat ze niet in clubverband met dames onderling kunnen sporten. In het verleden is te weinig gedaan met deze wens, maar de animo om te sporten onder deze vrouwen is groot. We gaan dus samen een weg zoeken om dat mogelijk te maken. Datzelfde geldt voor mensen met een lichamelijke beperking; die worden vaak vergeten. Nu halen we hen er actief bij als er nieuwe sportvoorzieningen komen. Zo kijken we samen naar liften, de breedte van deuren en het vervoer naar de locaties. Verder vormt ook de jeugd een belangrijk aandachtspunt. We streven naar voldoende bewegingsonderwijs op scholen en meer mogelijkheden voor kinderen in de wijken.

4

Participatie. Naar een stadsbrede sportstimulering

Sportstimulering van specifieke doelgroepen heeft de afgelopen zes jaar een vlucht genomen. Ook de gemeente Tilburg wil mensen die minder bewegen of sporten aanzetten dit juist wél te doen. Participatie is het devies. In de toekomst zullen nog meer programma's opgestart worden om jongeren, ouderen, mensen met een beperking, allochtonen en 'midlifers' tot sporten te bewegen. Daarvoor is het nodig zowel de vraag- als aanbodkant verder te ontwikkelen.

Ambitie

Voor iedere Tilburger een geschikte vorm van sport en bewegen, zodat niemand buitenspel staat. Afstemming met en aansluiting bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) wordt nagestreefd.

4.1 Participatie door jeugd en jongeren

De bestaande programma's voor jeugd en jongeren, zoals Vakantietoernooien, Buurtsport en Try Out Sports hebben een positief effect op de sportdeelname. Ervaringen en onderzoek laten evenwel ook zien dat er voor veel jonge mensen drempels bestaan om lid te worden van een sportvereniging, te sporten of te bewegen. Dit kan een oorzaak hebben in de financiële positie van hun ouders, in culturele beperkingen vanuit het land van herkomst, in het omgaan met sekseverschillen of in een gebrekkig sportaanbod.

Voor de financiële drempel is onlangs een antwoord gevonden in de vorm het 'Jeugdsportfonds'. Het vraaggericht aanbieden van sportmogelijkheden ligt moeilijker. Sportverenigingen blijken redelijk sterk vast te houden aan het traditionele aanbod van trainen en wedstrijden en zoeken nog te weinig naar een vernieuwende aanpak. Er zijn ook verenigingen die hier beslist open voor staan, maar er de middelen niet voor hebben. De gemeente Tilburg ontwikkelt beleid om alle mogelijke drempels te verlagen of weg te nemen.

Jongste ontwikkelingen en nieuw beleid

Het fenomeen Brede School raakt steeds hechter verankerd in de Tilburgse samenleving. Sport en bewegen maken integraal deel uit van dit concept. Op bijna alle brede scholen in Tilburg worden bovendien naschoolse sportactiviteiten verzorgd. Daarnaast zijn op tien basisscholen vakleerkrachten Sport, Bewegen en Gezondheid (SBG-docenten) werkzaam. Deze docenten geven een deel van de gymlessen, maar

verzorgen en organiseren ook het naschoolse bewegingsaanbod. Het uitbreiden van het aantal gekwalificeerde 'gymleraren' is een belangrijke doelstelling, vooral omdat Tilburg hierin achterblijft in vergelijking met de andere grote gemeenten in Nederland.

Een sterke stimulans gaat naar verwachting ook uit van een initiatief van de ministeries van OCW en VWS. De ministeries lanceren in 2008 de regeling 'Brede School, Sport en Cultuur'. In de regeling is het creëren van een combinatiefunctie op het gebied van sport en onderwijs vervat. De aan te stellen functionarissen dienen een brug te slaan tussen onderwijs en sportverenigingen. De gemeente Tilburg omarmt dit ministeriële streven, wat onlangs geresulteerd heeft in een financiële toekenning.

Op 7 juni 2005 is de alliantie 'School en Sport, samen sterker' tot stand gekomen. Dit samenwerkingsverband van het NOC*NSF, het ministerie van OCW en het ministerie van VWS richt zich primair op de jeugd en de jongeren. De alliantie wil het 'levenslang sporten en bewegen' bevorderen. Aan deze doelstelling wordt in Tilburg al stevig gewerkt.

Ambities

In nauwe samenwerking met sportverenigingen en andere sportaanbieders goede en voldoende sport- en beweegmomenten aanbieden aan basisschoolleerlingen. Niet alleen tijdens schooltijd en de reguliere kinderopvangtijden, maar juist ook na schooltijd.

Het streven is om aan alle (brede) basisscholen vakleerkrachten Sport, Bewegen en Gezondheid aan te stellen. De combinatie bewegingsonderwijs onder schooltijd én buitenschoolse activiteiten is een uitstekend concept. De regeling 'Brede School, Sport en Cultuur' kan daar tot 2010 naadloos bij aansluiten.

Meer leerlingen uit het voorgezet onderwijs, in het bijzonder de VMBO-leerlingen, structureel laten sporten en bewegen. Vanuit deze ambitie is intensieve samenwerking met het voortgezet onderwijs dwingend.

Sporten en bewegen is gezond en voorkomt zwaarlijvigheid. Sportbedrijf Tilburg zal zich in preventieve projecten als sport- en beweegdeskundige opstellen. Samen met partners met specifieke deskundigheid worden evenwichtige projecten opgesteld en uitgevoerd.

meedoen

Verskillende jeugdsportprojecten zijn weliswaar succesvol (mede dankzij de inzet van buurtsportwerkers en docenten Sport, Bewegen en Gezondheid), maar hebben toch te lijden onder verschromende budgetten en stijgende kosten. De gemeente Tilburg wil succesvolle en kansrijke projecten van een gezonde basis blijven voorzien.

4.2 Participatie door ouderen

Nederland vergrijst en Tilburg doet mee. In 2020 zullen de 50-plussers een aanzienlijk deel van de Tilburgse bevolking uitmaken. De feiten geven aan dat ouderen in geringe mate deelnemen aan sport en beweegactiviteiten. Voor allochtone ouderen geldt dat in versterkte mate. Binnen de groep ouderen is een enorme gezondheidswinst te behalen.

Jongste ontwikkelingen en nieuw beleid

De gemeente Tilburg behoort tot de vier gemeenten in Nederland die participeren in het pilotproject 'Taskforce 50-plus', dat beoogt de sport- en beweegmogelijkheden voor 50-plussers te verbeteren. De lokale Taskforce 50-plus bestaat uit GGD, Thebe, Fontys Sporthogeschool Tilburg, Gemeente Tilburg, NISB, De Twern, Ouderenbonden en de Tilburgse Sportraad.

In Tilburg worden per week ongeveer 200 activiteiten in het kader van 'Meer Bewegen voor Ouderen' (MBvO) georganiseerd. Helaas is voor de begeleiding en organisatie onvoldoende goed opgeleid kader te vinden. Ook het beschikbare budget is niet (langer) toereikend. Een ander aandachtspunt is dat er nauwelijks mannen aan deelnemen.

De MBvO-activiteiten zijn nog niet optimaal verspreid over de wijken. Uit de demografische cijfers blijkt dat de vergrijzing in de ene wijk sneller toeneemt dan in de andere wijk. Op termijn moet hier op ingespeeld worden. Daarnaast worden fittesten voor senioren georganiseerd en wordt er jaarlijks een stedelijk koersbaltoernooi georganiseerd. Het sport- en beweegaanbod voor ouderen wordt gebundeld in speciale 'sport- en beweegwijzers'.

Meer verenigingen zouden moeten proberen de groep 50-plussers (vaak oud-leden van deze verenigingen!) aan zich te binden met een aansprekend sportaanbod. Sporten kunnen passend gemaakt en nieuwe takken van sport ontwikkeld worden. Om dat te bereiken, worden Senioren Coördinatoren voor sportverenigingen opgeleid. Dat gebeurt in samenwerking met de NSA (Nederlandse Sport Alliantie).

Ambities

Vanwege de lage kosten en laagdrempeligheid (dicht bij huis) is 'Meer Bewegen voor Ouderen' (MBvO) een activiteit die het continueren absoluut waard is. Het aantrekkelijker maken van MBvO voor mannen verdient aandacht.

Ouderen die voldoen aan de 'beweegnorm' zijn beter in staat deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Deze sportnota steekt zwaar in op het bereiken van deze 50-plussers. Beleidsvoornemens die 'een leven lang bewegen en sporten' bevorderen, moeten nog voortkomen uit de Taskforce 50-plus.

Vanwege het toenemend aantal alleenstaande ouderen, komen sportieve activiteiten steeds nadrukkelijker in het teken te staan van 'elkaar ontmoeten'. Het voorkomen van sociaal isolement is een drijfveer voor beleidsontwikkeling.

Zorgverzekeraars moeten gestimuleerd worden een zwaardere rol op zich te nemen bij het financieren en aanbieden (gezondheidsbevorderende) activiteiten. In de komende beleidsperiode moet duidelijk worden welke stimuli en samenwerkingsvormen passend zijn.

Er zijn veel ouderen die van een beperkt budget rond moeten komen. Uitbreiding van de Meedoenregeling van Sociale Zaken naar de seniorendoelgroep is een mogelijkheid het aanbod betaalbaar te maken en te houden.

Binnen de groep ouderen zijn allochtonen ondervertegenwoordigd bij sport- en beweegactiviteiten. Dit geldt in versterkte mate voor allochtone vrouwen. Interventies zijn dan ook dringend gewenst.

4.3 Participatie door Tilburgers met een beperking

De wens om te sporten en te bewegen onder de groep mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking neemt toe. Deze doelgroep wil op weg geholpen worden als het gaat om het vinden van een geschikte sportieve vrijetijdsbesteding. De aandacht voor mensen met een beperking die willen sporten is in Midden Brabant jaren geleden regionaal opgepakt. De gemeente Tilburg is hierbij de spin in het regionale web.

Jongste ontwikkelingen en nieuw beleid

Via het Steunpunt Aangepast Sporten Midden Brabant vinden activiteiten plaats voor mensen met een lichamelijke beperking. Voorbeelden hiervan zijn: cursus rolstoelvaardigheid, duo instuiven, speciale ondersteuningstrajecten voor verenigingen en het doorverwijzen van individuen naar een passend sport- en beweegaanbod via de Sportcoach-methodiek.

Voor mensen met psychosociale problemen kan sporten positieve effecten hebben. Als mensen opgenomen zijn bij de GGZ (en dat geldt ook voor de PAAZ-afdeling van het ziekenhuis of NovadicKentron), zijn lichamelijke activiteiten bijna altijd onderdeel van de therapie. Het zou dus goed zijn dat mensen na ontslag hiermee doorgaan. Dat is lang niet altijd gemakkelijk. Individueel sporten in een sportschool is duur en het is vaak een te grote stap om in verenigingsverband te gaan sporten. Daarnaast ontbreekt het vaak aan adequate begeleiding. Om deze redenen is de GGZ aangehaakt bij het project 'Sportcoach'. Om deze doelgroep een plek te geven binnen het huidige sport- en beweegaanbod is in deze beleidsperiode extra geld beschikbaar gesteld.

Mensen met een beperking vormen een kwetsbare groep. Zij gaan niet gemakkelijk de deur uit, gehinderd door hun lichamelijke conditie, hun financiële positie (veel mensen zijn afhankelijk van een uitkering), de matige vervoersfaciliteiten en het feit dat (openbare) gebouwen nog steeds niet overal goed toegankelijk zijn. In dit kader zal er onderzoek naar toegankelijkheid worden verricht en zal er extra aandacht zijn voor de betaalbaarheid van de activiteiten.

Ambities

Continueren van het Steunpunt Aangepast Sporten en dit steunpunt uitbreiden met twee gemeenten.

Continueren van het programma Sportcoach en de reikwijdte verbreden naar mensen met psychosociale problemen. Zoeken naar nieuwe partners zodat een stevige basis ontstaat. Samenwerking en afstemming met het Tilburgs Overlegorgaan Gehandicapten (TOG) en de georganiseerde sport via de Tilburgse Sportraad intensiveren.

Verkennen van de mogelijkheden om de werkwijze van de Sportcoach te kopiëren naar andere leeftijdsgroepen, bijvoorbeeld naar ouderen die na enige 'starters-ondersteuning' zelfstandig kunnen sporten en bewegen.

Over de omvang van de groep verstandelijk en lichamelijk beperkten en chronisch zieken is te weinig bekend. Er zou meer gemeentelijk onderzoek gedaan moeten worden naar de wensen vanuit deze doelgroep. De allochtone Tilburgers binnen deze doelgroep verdienen extra aandacht. Ook zou het contact met het Speciaal Onderwijs structureel van aard én intensiever moeten worden. Daarom wil de gemeente Tilburg gebruik maken van de subsidies van het ministerie van VWS voor het realiseren van duale aanstellingen binnen het Speciaal Onderwijs en de sportverenigingen.

De vraag overstijgt het aanbod van sportmogelijkheden voor mensen met een beperking. Afhankelijk van het type sport is uitbreiding gewenst. Daarnaast dienen de accommodaties bereikbaar en geschikt te zijn voor deze doelgroep. Het vervoersprobleem (gebruik en functioneren deeltaxi) verdient daarbij de nodige aandacht. Bij de sportaccommodaties dienen voldoende én ruime parkeerplaatsen voor de auto's en vervoersbusjes van gehandicapten te zijn.

4.4 Participatie door allochtone Tilburgers

Tot op heden kreeg de sportstimulering van allochtonen geen specifieke aandacht. Het treffen van gerichte maatregelen voor deze bevolkingsgroep zou strijdig zijn met de integratiegedachte. Toch zijn impulsen wenselijk die allochtone Tilburgers uitbundiger laten participeren. Zij hebben hierin een achterstand goed te maken.

Jongste ontwikkelingen en nieuw beleid

Bij de sportstimulering van allochtone Tilburgers dient de aandacht voor ouders en kader centraal te staan. Daartoe is al een sportintermediair aangesteld vanuit het programma 'Allemaal Tilburgers'. Hun betrokkenheid werkt bovendien door naar de allochtone jeugd.

De Tilburgse sportverenigingen kunnen, daarin geholpen door de sportbonden, een belangrijke rol vervullen in het betrekken van allochtone jeugd bij sportactiviteiten. Daarvoor dient duidelijk te zijn welke groepen affiniteit hebben met welke sporten. De gemeente Tilburg wil verenigingen hierin faciliteren. Er wordt ingezet op activiteiten waaraan allochtone én autochtone Tilburgers kunnen deelnemen, maar die vanwege specifieke accenten zeker de interesse van allochtonen wekken.

Ook via het instrument Buurtsport kunnen minderheden in contact gebracht worden met de sport van hun keuze. Het onderwijs is een belangrijke vindplaats voor jeugd en jongeren. Het spreekt voor zich dat de samenwerking met het primair en voortgezet onderwijs gezocht wordt bij het organiseren van naschoolse activiteiten.

Het blijkt dat allochtone meisjes minder bewegen en sporten. De meeste vrouwen en meisjes willen wel sporten, maar voelen zich niet thuis in de gemengde sportwereld. De gemeente Tilburg wil daarom de werving en opleiding van vrouwelijk kader intensiveren. Bovendien participeert de gemeente in het rijksbrede programma 'Meedoen allochtone jeugd door sport'. De hierin participerende lokale partners geven allochtone meisjes specifieke aandacht.

Ambities

Betrokkenheid van ouders bij de sportvereniging vergroten.

Afspraken met sportbonden over sportstimulering vastleggen in convenanten.

Meer allochtone meisjes laten sporten en bewegen.

Faciliteren van het doorverwijzen en begeleiden van groepen en individuen vanuit de buurtsport naar de sportvereniging.

4.5 Participatie door sporters buiten verenigingsverband

Ongebonden sport kent vele verschijningsvormen. Het is een breed en diffuus begrip. In deze nota wordt de ongebonden sport bedoeld als 'een vorm van sportbeoefening anders dan het in traditioneel competitiegerichte verenigingsverband'. Dit sporttype vereist een bijzondere sportinfrastructuur. Ook het aanbieden van bewegingsmogelijkheden in de openbare ruimte behoort tot de taakstelling.

Jongste ontwikkelingen en nieuw beleid

Gezondheidsmotieven liggen ten grondslag aan de groei van de ongebonden sportbeoefening. Inzicht in de gezondheidsverbetering door ongebonden sportbeoefening is dan ook belangrijk. Monitoring kan plaatsvinden door laagdrempelige fittestprogramma's per stadsdeel aan te bieden.

Tilburg verheugt zich in een toenemend aantal mensen dat (ungebonden) sport bij een fitnesscentrum. Met het toenemen van het aantal fitnesscentra dat zich in Tilburg vestigt, wordt echter ook de roep luider deze groei te reguleren. Een vestigingsbeleid ten aanzien van de fitnessbranche is dan ook in voorbereiding.

Jeugd en jongeren

De gemeente Tilburg wil de jeugd en jongeren vooral aan het sporten krijgen in georganiseerd verenigingsverband. Dit heeft immers een positief sociaal-pedagogisch effect. Ongebonden sport door jonge mensen wordt beleidsmatig gezien als een aanvulling op de bewegevraag en een belangrijke bijdrage aan de 'nieuwe bewegnorm'. Wel zullen sportverenigingen zich meer open moeten stellen voor vormen van ongebonden sport. De gemeente Tilburg zal daarbij extra investeren door de verenigingsondersteuning te intensiveren én door het gecombineerd inzetten van vakleerkrachten binnen verenigingen en onderwijs.

Midlife-groep

De midlife-groep, vaak ouders met drukke banen en relatief weinig vrije tijd, vormen een speciale aandachtsgroep. Voor hen geldt dat het traditionele sportaanbod vaak niet aansluit bij hun behoeften en mogelijkheden. Daardoor kan participatie een belemmering vormen. Juist de voorbeeldfunctie van ouders in sport- en beweeggedrag lijkt van essentiële betekenis voor de jeugd.

Senioren

De groep senioren neemt de komende jaren in omvang toe. Steeds meer senioren hebben een actief sportverleden en willen dat (vaak als ongebonden sporter) voortzetten. Voor de oudere senioren is het belangrijk dat er in de woonomgeving sport- en beweegaanbod in de wijken aanwezig is. De groep actieve senioren biedt bijzondere kansen op het gebied van vrijwilligerswerk binnen de verenigingen.

Ambities

Sportverenigingen ondersteunen bij het realiseren van vernieuwend sportaanbod dat aansluit bij de wensen van de verschillende doelgroepen, zoals sportmogelijkheden in een minder gedwongen sfeer.

Tilburgers in hun directe woonomgeving infrastructuur aanbieden die uitnodigt te gaan bewegen.

gezond

Jan Bellemakers, voorzitter voetbalvereniging ZIGO:
‘Kinderen leren hier niet alleen hoe ze moeten voetballen’

Twee jaar terug hebben we als vereniging gezegd: het is leuk dat we al zeventig jaar bestaan en dat het zo goed gaat met de club, maar we moeten nu ook meer maatschappelijke verantwoordelijkheid gaan nemen. Aan de ene kant wordt dat ook steeds meer van sportverenigingen verwacht door de overheden, maar aan de andere kant willen we het ook zelf. We hebben daarom een strategisch beleidsplan ‘ZIGO op weg naar 2011’ opgesteld.

We willen nog meer een rol van betekenis spelen in onze wijk en in de samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport (BOS). We dragen actief een steentje bij aan maatschappelijke onderwerpen als gezondheid, beweging, integratie en sociale cohesie. En we snappen dat overheden en ouders van ons verwachten dat we kinderen niet alleen leren hoe ze moeten voetballen, maar dat we ze ook mee helpen opvoeden. Daar staat dan wel tegenover dat wij ook op de participatie van de ouders zelf rekenen en hen hier meer op gaan wijzen. We zijn nu eenmaal een vereniging, dus we zijn aangewezen op de inzet van onze vrijwilligers. ZIGO heeft bijna 850 leden, dus er is meer dan genoeg te doen!

5 Ondersteuning van verenigingen

Verenigingen spelen een belangrijke rol in het leven van veel sportende Tilburgers. Verenigingen zijn dé plek waar mensen samenkomen om hun sport te beoefenen en waar sportcarrières beginnen. Daarom wil de gemeente Tilburg de verenigingen ondersteunen bij het oplossen van knelpunten. Niet alleen door het geven van advies, maar ook door de vereniging in staat te stellen zelf problemen op te lossen.

Ambities

Bestuurders en vrijwilligers van verenigingen van buitenaf én van binnenuit ondersteunen.

Professionalisering binnen de verenigingen ten dienste van de vrijwilligers stimuleren.

Sportverenigingen die behoefte hebben aan ondersteuning moeten zelf op zoek naar een servicepunt, maar kunnen de weg ernaartoe vaak niet vinden. Daarnaast weten bestuurders en vrijwilligers van verenigingen vaak niet wat een servicepunt voor hen kan doen. Dit leidt ertoe dat verenigingen pas in een laat stadium op zoek gaan naar ondersteuning terwijl er eerder al hulp geboden had kunnen worden.

Jongste ontwikkelingen en nieuw beleid

De ondersteuning aan verenigingen vindt normaal gesproken plaats in de vorm van advisering door sportconsulenten. Dat kan zijn door het geven van een 'klaar-ter-wijl-u-wacht'-advies of door het volgen van een ondersteuningstraject waarbij een sportconsulent de vereniging ondersteunt bij het oplossen van een knelpunt. Het streven is de vrijwilligers binnen de vereniging te leren hoe ze een probleem aan kunnen pakken.

Helaas wordt het voor verenigingen steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden en te behouden, terwijl zij vaak de spil van de vereniging zijn. Vrijwilligers werken steeds vaker op basis van kortlopende projecten waardoor er een tekort kan ontstaan aan mensen met een 'probleem oplossend vermogen'.

Het beleid is er daardoor op gericht dat verenigingen zowel van buitenaf als van binnenuit worden ondersteund in het zelfstandig oplossen van problemen.

Om problemen en zwakke plekken tijdig te kunnen oplossen, moeten bestuurders en vrijwilligers pro-actief worden benaderd en moet er een vertrouwensrelatie worden opgebouwd. Daarnaast moeten bestuurders en vrijwilligers ook via één ingang het sportservicepunt kunnen vinden.

Ondersteuning moet niet alleen een vereniging helpen met het geven van advies van buitenaf, maar ook van binnenuit. Zo wordt een probleem niet alleen vanuit een ivoren toren opgelost, maar wordt er ook gekeken naar wat er speelt in de organisatie. Op die manier kan een vereniging uiteindelijk leren zelf de problemen op te lossen.

Het opbouwen en onderhouden van een goede relatie met een vereniging in de vorm van een vast contactpersoon voor een vereniging is een geschikt instrument. In het programma 'Meedoen allochtone jeugd door sport' is dit een effectief middel gebleken, gezien de intensieve samenwerking met 32 sportverenigingen.

Het inrichten van een uitgebreide Front Office waar verenigingen en individuen met vragen over sport en bewegen terecht kunnen, draagt bij aan de toegankelijkheid van het Sportpunt.

Het bieden van ondersteuning aan een vereniging van buitenaf en binnenuit kan vorm krijgen door het op projectbasis koppelen van een sportconsulent aan de club of door het aanstellen van een verenigingsmanager die met een landelijk ontwikkelde en beproefde methodiek aan de slag gaat. De verenigingsmanager kan zich ook bezig houden met het behouden en werven van vrijwilligers.

Verenigingen met veel allochtone leden kunnen sinds 1 januari 2006 gebruik maken van een intermediair die de ouders van de leden probeert meer te betrekken bij de vereniging.

professionalisering

Greg van Hest, langeafstandloper op topniveau:
‘Als sportambassadeur wil ik jongeren stimuleren’

Al vanaf mijn zesde jaar ben ik atleet en sinds 1989 ben ik langeafstandloper. Mijn echte topperiode op de weg was van 1998 tot en met 2000. In 1999 stond ik op de elfde plaats van de wereldranglijst voor de halve marathon en in 2000 heb ik ook op de Olympische Spelen meegedaan. Ik heb drie Nederlandse records op mijn naam staan en doe nog steeds goed mee op nationaal niveau, maar ik ben geen profloper meer. Na een blessure en vier operaties werd het steeds lastiger om op dat hoge internationale niveau te komen. Voor de top heb ik veel moeten doen en laten, maar ik heb het allemaal mogen meemaken en heel wat van de wereld gezien.

Tegenwoordig richt ik me op mijn gezin en mijn eigen hardloopwinkel. Daarnaast ben ik sportambassadeur van de gemeente Tilburg. Ik vind het erg belangrijk om andere mensen te stimuleren om in beweging te komen. Ik heb heel veel ideeën om jongeren aan het sporten te krijgen en dan natuurlijk het liefst op het gebied van hardlopen. Daarom ben ik ook ambassadeur geworden en als bekende topsporter ben je dat eigenlijk wel aan je stad verplicht. De laatste jaren wordt er steeds minder bewogen en dat is erg slecht. Mensen moeten echt meer gaan sporten.

6 **Topsport en evenementen**

Topsport is waardevol voor de gemeente Tilburg en haar inwoners. Topsport heeft immers een belangrijke maatschappelijke, sociale en economische functie. Veel mensen bezoeken graag sportwedstrijden op topniveau. De wedstrijden en sportieve evenementen zijn hierdoor ontmoetingsplaatsen die de sociale binding en integratie binnen de gemeente bevorderen. Daarnaast zijn ze natuurlijk ook economisch en promotioneel belangrijk voor de stad. Verder stimuleren de prestaties van Tilburgse topsporters de andere inwoners om zélf te gaan sporten.

Ambitie

Gemeente Tilburg ontwikkelt een gestructureerd beleid om topsport te stimuleren.

Ondersteuning van sporttalenten

De gemeente Tilburg gaat uit van topsport op maat; de gemeente bekijkt per situatie of ze ondersteuning biedt. Hierbij gelden wel een aantal voorwaarden, zoals: het sporttalent is op structurele basis actief op het allerhoogste landelijke niveau en woonachtig of gevestigd in Tilburg.

Duidelijk Platform Topsport

In de gemeente zijn er twee organisaties die zich richten op ondersteuning van de (aankomende) topsporter: stichting Topsportopleiding Tilburg (TOT) en Olympisch Steunpunt Brabant (OSB). Om te zorgen voor een goede dienstverlening aan de topsporters is een intensieve samenwerking tussen de verschillende partijen en ook het Sportbedrijf Tilburg (SBT) van groot belang. Er is op dit moment al een Platform Topsport bestaande uit TOT, OSB, onderwijs, topsportverenigingen en bedrijfsleven. Om de slagvaardigheid van dit platform te verbeteren, is meer duidelijkheid en overeenstemming nodig over de gemeenschappelijke doelstellingen en onderwerpen. De gemeente Tilburg adviseert dan ook dat er kritisch wordt gekeken naar de werkwijze en samenstelling van het platform.

Jonge sporters naar de top

Stichting Topsportopleiding Tilburg (TOT) ondersteunt jonge sporters in het voortgezet onderwijs die nog niet aan de top zitten. Voortaan zal de stichting ook sporters in het hoger onderwijs bijstaan. De gemeente Tilburg blijft de stichting helpen via een waarderingssubsidie.

Vervolg voor topsporters zonder A- of B-status

Jongeren die uitgroeien tot topsporters, kunnen niet altijd gebruikmaken van de

faciliteiten die NOC*NSF en de provincie Noord-Brabant bieden. NOC*NSF ondersteunt alleen de A- of B-sporter met het vereiste wereldtopniveau voor een Olympische sport. Ook de provincie richt zich enkel op sporters met een A- of B-status. Het gevolg: sporters die (nog) geen A- of B-status hebben, kunnen niet op financiële steun van provincie of Olympisch comité rekenen en haken hierdoor eerder af of halen hun absolute topniveau uiteindelijk niet. De gemeente Tilburg wil deze groep daarom zelf structureel stimuleren. Zo kunnen topsporters onder bepaalde voorwaarden gratis gebruikmaken van de sportaccommodatie.

Ook mogen sporters bij de gemeente jaarlijks (binnen het beschikbaar totaalbudget voor dit onderdeel) tot € 5.000,- declareren voor sportgerelateerde uitgaven. Aan deze regeling is wel een aantal voorwaarden verbonden. Zo moet de Tilburgse sporter jaarlijks minimaal 1.080 uur met sport bezig zijn en niet zelf in het levensonderhoud kunnen voorzien. Daarnaast verwacht de gemeente van de sporter dat de T van Tilburg actief via kleding of sportmaterialen wordt uitgedragen tijdens trainingen en evenementen en dat er minimaal twee keer per jaar tijd is voor deelname aan promotionele activiteiten.

Adoptie door bedrijfsleven

Bedrijfsleven en topsport kunnen veel voor elkaar betekenen. Tilburg gaat sporters en bedrijven binnen de gemeente daarom met elkaar in contact brengen. Zo zou een bedrijf een topsporter kunnen adopteren. In ruil voor een sponsorbedrag geeft de topsporter dan clinics of lezingen. Of het bedrijf biedt de geadopteerde sporter een parttime functie of stageplaats aan.

Investeren in voorzieningen

Zonder de juiste accommodaties en faciliteiten is het niet mogelijk om topsport te beoefenen. De gemeente Tilburg gaat daarom investeren in goede topsportvoorzieningen om (potentiële) topsporters, verenigingen en coaches te behouden én vanuit buiten de gemeente aan te trekken. De nieuwe topsporthal inclusief klimfaciliteit en de 400-meter ijsbaan zijn hier goede voorbeelden van. Daarnaast bestaan plannen voor een Volkspaleis met een indooratletiekbaan van 200 meter en een indoorwielbaan van 250 meter.

Sportevenementen aantrekken

Als Tilburg de juiste voorzieningen in huis heeft, is de gemeente ook aantrekkelijker voor grotere sportevenementen.

Door te zorgen voor de juiste randvoorwaarden trekt Tilburg in de toekomst meer

aansprekende toernooien op hoog niveau naar zich toe. Ook een goede afstemming met sportbonden en andere overheden zoals de omliggende grote gemeenten, de provincie en het rijk van zijn hierbij cruciaal. De gemeente gaat daarom ook inzetten op een actieve lobby op bestuurlijk, ambtelijk en organisatieniveau. Tilburg presenteert zich hierbij als interessante partner of organisator. Om grootschalige sportevenementen te bekostigen, richt de gemeente een reserve op. Jaarlijks stort ze hier dan een bedrag van betekenis in.

Gemeente Tilburg wil evenementen binnenhalen die passen bij de uitstraling van de stad, omdat het Tilburgse topsporters de mogelijkheid biedt om in hun eigen stad hun talenten te tonen. Maar ook omdat de sportevenementen een economische en promotionele waarde voor Tilburg hebben én omdat het de inwoners van Tilburg ook stimuleert om zelf te gaan sporten.

Breedtesport stimuleren

De Tilburgse topsporters vervullen een belangrijke voorbeeldfunctie voor breedtesporters, ofwel de Tilburgers die recreatief sporten. De gemeente zet daarom zo'n negen topsporters in als sportambassadeurs. Deze ambassadeurs spelen een rol bij verschillende gemeentelijke activiteiten en sportevenementen. Het doel is om met name de jongeren in Tilburg te stimuleren om te gaan sporten en te blijven sporten. Daarnaast dragen de sportieve ambassadeurs ook bij aan het verbeteren van het topsportklimaat, zodat er meer maatschappelijke waardering voor komt en de media en het bedrijfsleven er meer aandacht voor hebben.

De groep sportambassadeurs is een dynamische groep; het team wordt nog uitgebreid met (ex-)topsporters en andere mensen die de voorbeeldfunctie kunnen vervullen.

Tilburg Trappers en Willem II

Tilburg Trappers en Willem II manifesteren zich landelijk op het hoogste niveau. De clubs genieten landelijke bekendheid, zetten Tilburg daarmee op de kaart en zijn van bijzondere betekenis voor de actieve en de passieve sportbeoefening in de stad. Willem II gaat zich daarnaast nadrukkelijker maatschappelijk profileren op stedelijk niveau. Een convenant tussen Willem II en de gemeente Tilburg, dat vastlegt wat de voetbalclub voor de Tilburgse gemeenschap kan betekenen, is in voorbereiding.

Het Tilburgs Sportgala

Het Sportgala is hét moment om Tilburgse sportkampioenen te huldigen. Jaarlijks in december wordt bekend gemaakt wie zich een jaar lang Tilburgs sportman, sportvrouw, sportploeg, sportvrijwilliger van het jaar en sporttalent van de toekomst mogen noemen.

A young man with blonde hair, wearing a black beanie, a green jacket, and blue jeans, is performing a breakdance move on a metal railing. He is leaning forward with one leg extended and his hands on the railing. The background shows the silhouette of a church spire against a cloudy sky.

Menno van Gorp, wereldkampioen breakdance: **‘Ik hoop hier later van te kunnen leven’**

Dit jaar ben ik wereldkampioen breakdance geworden in de één tegen één battle. Ik was al Europees kampioen en met Hustle Kidz zijn we Nederlands kampioen. Als we met onze crew ergens uitkomen, dan doen we dat voor Tilburg. De harde kern van ons team komt namelijk uit deze stad en ik zelf ook. Ik ben in Tilburg geboren, al mijn vrienden wonen hier en ik kan er alles vinden. Als ik een paar dagen in het buitenland ben geweest voor een wedstrijd, ben ik altijd blij dat ik weer terug ben.

Ik hoop later van breaken te kunnen leven, maar het is lastig om er genoeg geld mee te verdienen. Het is heel veel trainen en showtjes geven; ik ben er eigenlijk elke dag mee bezig. Je moet de discipline hebben om te blijven oefenen, want het komt niet vanzelf. Ik ben nu druk met workshops en ik geef les op scholen. Ik vind het leuk kinderen iets te leren. Bij Hype, tegenover poppodium 013, organiseren we ook regelmatig een breakdance event voor jongeren. Ik vind het altijd leuk als ze enthousiast meedoen. Vijf jaar geleden ben ik zelf met breaken begonnen, omdat mijn twee oudere neven het deden. Dat stimuleerde mij toen om hard te trainen om dat ook te kunnen.

7 Subsidies en tarieven

De gemeente Tilburg probeert haar sportende inwoners en verenigingen op verschillende manieren te stimuleren. Het verstrekken van subsidies voor zowel sporters als verenigingen blijft daarom belangrijk. Daarnaast is betaalbaarheid van verenigingssport een groeiende zorg. Uitgaven en inkomsten bij verenigingen zijn niet altijd in het gewenste evenwicht.

Zaken als contributies, subsidies en huurtarieven hebben de bijzondere aandacht van de gemeente Tilburg. De gemeente voelt zich medeverantwoordelijk voor financieel-gezondhouden van haar sportsector. Een gedegen en onafhankelijk onderzoek naar de sportsubsidies en sporttarieven is daarom gewenst.

Sportstimuleringssubsidies in Tilburg

Al decennia lang subsidieert de gemeente Tilburg sportverenigingen via een jaarlijkse bijdrage. Deze is afhankelijk van het aantal jeugdleden, ouderen en leden met een beperking. Uit de informatie over de subsidies die de gemeente verstrekt, blijkt dat deze sportstimuleringssubsidies een positief effect hebben op de sportdeelname. Zo zijn in de periode 2000 tot en met 2006 meer jongeren gaan sporten in verenigingsverband en zijn de verenigingen actiever geworden in het organiseren van jeugdactiviteiten voor niet-leden. Daarnaast zijn ook 55-plussers en mensen met een beperking meer gaan sporten in verenigingsverband.

De sportverenigingen zijn over het algemeen tevreden over de huidige basissubsidie-regeling die zij ontvangen voor ieder lid in de leeftijd van 4 t/m 17 jaar. Voor de basissubsidie komen verenigingen en stichtingen in aanmerking met een aanbod voor jeugdleden die voldoen aan de algemene criteria. De knelpunten zitten vooral bij de plussubsidie-regeling waarvoor verenigingen in aanmerking komen die extra actief zijn voor de jeugd of een specifiek aanbod hebben voor 55-plussers of mensen met een beperking. Er zijn problemen bij het controleren van het aantal en de kwaliteit van de activiteiten die de verenigingen organiseren.

De gemeente Tilburg wil een nieuwe subsidieregeling ontwikkelen die de knelpunten met de plussubsidie-regeling ondervangt. Met andere woorden; een nieuwe regeling die het mogelijk maakt de kwaliteit van de door de sportverenigingen geleverde activiteiten zorgvuldig met hen af te stemmen en te controleren.

Kadersubsidieregeling in Tilburg

Naast subsidies voor het stimuleren van sportdeelname, kunnen verenigingen sinds 2000 in aanmerking komen voor een subsidie voor leden die een sporttechnische en/of bestuurtechnische opleiding hebben gevolgd. Veel verenigingen gebruiken de subsidie voor het opleiden van leden tot trainers en begeleiders binnen hun eigen sporttak. Dat is ook een van de redenen waardoor de kadersubsidie onmisbaar is

geworden voor het verbeteren van de kwaliteit binnen de verenigingen.

De verenigingen die in aanmerking komen voor een kadersubsidie moeten op de hoogte zijn van de mogelijkheden die zij hebben om de kwaliteit van sport en beweging te verbeteren. Daarnaast moeten er nieuwe ideeën worden ontwikkeld voor het aanbieden van cursussen en opleidingen aan verenigingen met voor de verenigingen relevante thema's. Aan beide regelingen is budget toegevoegd, zodat een kwaliteitsimpuls ook daadwerkelijk kan worden gerealiseerd.

Sportevenementen faciliteren

Jaarlijks worden in Tilburg kleine, middelgrote en grote sportevenementen georganiseerd die vooral een stedelijk karakter hebben, maar tegelijkertijd ook regionale, nationale en internationale deelnemers en bezoekers trekken. Het budget voor de kleine sportevenementen is tot 2009 gewaarborgd; de Tilburgse Sportraad verzorgt de subsidieverstrekking. Voor grotere evenementen is aanvullend budget beschikbaar.

Tarieven

Naast de subsidieregelingen die de verenigingen ontvangen voor het lidmaatschap van jeugdleden, heeft de gemeente ook de ambitie om voor de Tilburgse jeugd een goedkoper tarief te rekenen voor het gebruik van de sportaccommodaties in de stad. Vanaf 1 april 2007 kunnen jongeren tussen de 4 en 17 jaar voor € 10 de Tjip-pas nemen. Met de pas kan met korting gebruik worden gemaakt van de gemeentelijke zwembaden en het ijsportcentrum. Daarnaast zijn er acties gekoppeld aan de pas om een meerwaarde te creëren. En met succes. Het streven was het eerste jaar 2.500 passen te verkopen, maar na half jaar zijn inmiddels 3.400 passen verkocht! De gemeente Tilburg zet met genoegen het succes van de Tjip-pas voort. Daarvoor worden de Tjip-pas, de website en de daaraan gekoppelde acties blijvend gepromoot.

Ambities

De verenigingen financiële mogelijkheden bieden om sportdeelname te stimuleren en kwaliteit te verbeteren.

De sportsubsidieregeling verbeteren om het kwaliteitsniveau van de verenigingsactiviteiten te verhogen.

Verenigingen bewust maken van de noodzaak hun kader te ontwikkelen en te professionaliseren via cursussen en opleidingen.

Sporten onder jongeren stimuleren door lagere tarieven te hanteren voor jongeren tussen de 4 en 17 jaar.

Dominique de Jonge, student in Tilburg én zitskiester: **‘Ik haal in de Super G 100 kilometer per uur’**

Ik heb van jongs af aan veel gesport: turnen, zwemmen, squashen, skiën, snowboarden... Maar toen ik posttraumatische dystrofie kreeg, ging ik in anderhalf jaar tijd van lopend naar blijvend in een rolstoel. Behandelingen sloegen niet aan en ik keek naar wat ik nog wél kon. In 2003 ging ik voor het eerst mee met Stichting Wintersport Gehandicapten en ik ontdekte het zitskiën. Het sneeuwgevoel had ik al, want ik stond al vanaf mijn tweede op de ski's en vanaf mijn twaalfde op een snowboard. Een zitski is wel wat anders, maar in korte tijd kon ik al heel goed de berg af. Ik kan in de Super G zo'n 100 kilometer per uur halen, dus dat zegt wel wat. Volgens de kenners heb ik er talent voor en ik geniet er ook gigantisch van!

Afgelopen seizoen heb ik voor het eerst aan de Coupe de France meegedaan. Op het onderdeel Super G werd ik derde bij de vrouwen en nu ga ik er komend seizoen knalhard tegen aan. Het is goed dat ik gebruik kan maken van de faciliteiten van de universiteit voor mijn training. Ik ga weer naar Frankrijk en daarna door naar de Europa Cup en de Wereld Cup. Ik wil zoveel mogelijk punten scoren om me zo te kwalificeren voor de Paralympics van 2014. En dan ga ik natuurlijk voor goud!

8 Studentensport en sportopleidingen

Tilburg is een echte studentenstad. De aanwezigheid van de universiteit en van diverse HBO-instellingen zorgen ervoor dat de stad een grote studentenpopulatie kent. Veel studenten zijn actief op het gebied van sport. Of dat nu is in verenigingsverband of individueel in de sportaccommodaties van de instellingen. Kortom, een actief gezelschap binnen sportend Tilburg.

Ambitie

De subsidiemogelijkheden bij kleine, middelgrote en grote sportevenementen nadrukkelijker onder de aandacht brengen binnen de studentensport. Onderzoeken in welke mate de studentensport de stad Tilburg een positief imago bezorgt in het hele land.

Studentensport

Op het gebied van sport bieden de onderwijsinstellingen verschillende indoor- en outdoor-accommodaties aan waar studenten gebruik van kunnen maken. Daarnaast zijn er ook verschillende studentensportverenigingen waar veel studenten actief zijn. Deze verenigingen maken niet alleen gebruik van de accommodaties van de onderwijsinstellingen maar ook van de gemeentelijke hallen, baden, velden en de roeibaan. De verschillende verenigingen zijn vertegenwoordigd in de overkoepelende Sportraad Pendragon, die op zijn beurt weer is vertegenwoordigd in de Tilburgse Sportraad.

De studentensport maakt slechts matig gebruik van de subsidiemogelijkheden die de gemeente biedt voor kleine, middelgrote en grote sportevenementen. Wel wordt vanuit de studentenorganisaties de stelling geponeerd dat de studentensport de stad Tilburg door het hele land een positieve uitstraling bezorgt. Om die reden zoeken zij medewerking in materiële en financiële ondersteuning uit het oogpunt van Tilburg Promotion (de T-gedachte).

Op gebied van het volgen van een sporttechnische en/of bestuurtechnische opleiding, komt de gemeente de studentensport in ruime mate financieel tegemoet.

Sportopleidingen

In Tilburg vinden meerdere sportopleidingen onderdak. Ook de opleidingsniveaus zijn divers. Zo biedt het ROC Midden-Brabant Sport en Bewegen een opleiding op MBO-niveau en de Fontys Sporthogeschool (ALO) een opleiding op HBO-niveau. Jonge sporttalenten kunnen hun opleiding combineren met sport aan het Willem II College en het Midden-Brabant College (VMBO), waar topsportklassen zijn ontwikkeld en/of de talenten worden gefaciliteerd. Beide colleges maken overdag gebruik van gemeentelijke sporthallen en velden. Door middel van stage-inzet dragen de sportopleidingen belangrijk bij aan de uitvoering van het Tilburgse sportbeleid.

Ambitie

Studenten in de gelegenheid stellen praktijkervaring op te doen in sportstimuleringsprogramma's, het beheer en de exploitatie van gemeentelijke sporthallen. Afspraken hierover met de sportopleidingen worden in convenanten vastgelegd. Studenten kunnen er ook voor kiezen praktijkervaring op te doen bij de sportverenigingen.

enthousiasme

Maryke Oerlemans, een 68-jarige Tilburgse:
‘Door te sporten *ben ik vitaler*’

Als kind had ik een gloeiende hekel aan sporten en probeerde ik altijd onder de gymles uit te komen, maar nu moet ik door mijn artrose eigenlijk gedwongen in beweging komen. Toen we hier drie jaar geleden kwamen wonen, las ik in de krant dat vlakbij, in wijkcentrum De Schans op Noord, een sportgroep zou starten voor mensen met chronische klachten. Daar ben ik toen naartoe gegaan en ik sport er nu nog steeds. In onze sportgroep zitten allemaal wat oudere mensen met beperkingen. Daar houdt de therapeute goed rekening mee. Het is een heel gezellige groep en daardoor is het leuk om te gaan. In ons eigen wooncomplex organiseren ze nu ook wettelijk een sportprogramma voor senioren. Dat is wat pittiger, maar ik doe er graag aan mee.

Het fijnste van het sporten is dat ik echt merk dat ik er baat bij heb. Mijn spieren worden wat sterker en daardoor vangen ze de klachten aan mijn knieën beter op. Dat is ook de stimulans om het bewegen vol te houden. Het gaat toch om mijn eigen gezondheid en ik wil graag vitaler worden én blijven. Mijn man is ook nog heel actief; die gaat al zo'n twaalf jaar naar een sportschool om te fitnessen.

9 Tilburgse Sportraad

De Tilburgse Sportraad (TSR) is een vereniging van 96 Tilburgse amateursportclubs die de belangen behartigt van 26.000 Tilburgse sportbeoefenaars. De gemeente Tilburg ziet de Tilburgse Sportraad als een goed gremium om gevraagd of ongevraagd advies over sport te krijgen. Een nadeel is echter dat de Sportraad in de praktische uitvoering alleen aandacht aan zaken besteedt die betrekking hebben op de verenigingssport. De ongebonden sport blijft uit beeld. Omdat in de beleidsvoornemens ongebonden sport meer en meer aandacht krijgt, wordt voorgesteld om met de Tilburgse Sportraad te overleggen of zij ook advisering op het gebied van de ongebonden sport kunnen verzorgen.

De Tilburgse Sportraad stelt het verdeelprogramma Kleine Sportevenementen vast.

Ambitie

De gemeente Tilburg betreft de Tilburgse Sportraad vroegtijdig bij beleidsvorming.

Eens per half jaar vinden samen met de Sportraad evaluatie en monitoring plaats.

Samenwerking

10

Onderzoek en statistiek

Monitoring is belangrijk om het sportbeleid goed uit te kunnen voeren en beter bij te kunnen sturen. Om structureel effecten te kunnen meten, is het belangrijk dat er eenduidige instrumenten zijn. Deze instrumenten bestaan nu nog niet, behalve als het gaat om deelnamecijfers. Het vaststellen van een nulmeting is daarom van essentieel belang.

Ambitie

Een nulmeting verrichten en eenduidige meetinstrumenten ontwikkelen om de resultaten op het gebied van sport en bewegen goed in kaart te brengen.

Op dit moment maakt de gemeente Tilburg gebruik van verschillende cijfers en onderzoeken, zoals die van het RSO, de GGD, de afdeling Sportsubsidies en de Sportraad. Deze organisaties hanteren verschillende definities en indelingen en dus zijn de cijfers en onderzoeken zeer lastig met elkaar te vergelijken.

Door deze wisselende keuze is het binnen de gemeente niet altijd even eenvoudig de juiste aanname te doen, de streefcijfers vast te stellen en meetbare doelstellingen te formuleren. Om te kunnen onderzoeken of specifieke regelingen en initiatieven haalbaar of succesvol zijn, heeft gemeente Tilburg eenduidige meetinstrumenten nodig. Daarom kiest de gemeente voor de komende jaren één enkele methode om cijfermatig mee te werken.

Lopende onderzoeken

Op dit moment vindt gericht onderzoek plaats naar de mogelijkheid om, naast de Tjip voor kinderen van 4 t/m 17 jaar, ook een sportpas in te zetten voor andere leeftijdsgroepen. Daarnaast laat gemeente Tilburg onderzoeken of in 2009 een verbeterde sportstimuleringsregeling nodig en mogelijk is. Een ander lopend

onderzoek binnen de gemeente is dat naar de toegankelijkheid van sportaccommodaties voor mensen met een beperking.

Onderzoek subsidie- en tarievenstelsel

Voor onderzoek naar het huidige sportstimuleringsstelsel en de tarievenstructuur (huur velden/sporthallen) is extra budget beschikbaar. Begin 2008 zal het starschot voor dit onderzoek klinken.

Haalbaarheidsonderzoeken sportevents

De gemeente Tilburg wil onderzoek doen naar de haalbaarheid van: een wielersdaagse in 2009, een permanente indoor wielersbaan en – atletiekbaan, een permanente topsport trainingsfaciliteit voor turnverenigingen, een dartgala, NK dammen of Encotour.

Onderzoek sportmogelijkheden vrouwen en meisjes

Veel vrouwen en meisjes willen wel sporten, maar voelen zich niet thuis in de gemengde sportwereld. Ook de kosten voor sportbeoefening (bijvoorbeeld voor individuele sporten) kunnen een drempel opwerpen. Daarom start de gemeente Tilburg een onderzoek naar de mogelijkheden van niet gemengd sporten.

Kwaliteitsonderzoeken

Het Sportbedrijf opteert voor een kwaliteitskeurmerk voor accommodaties. Het behalen en behouden van dit keurmerk dient een permanente drijfveer te zijn. Voor het toekennen van het keurmerk worden accommodatie- en klanttevredenheidsonderzoeken gehouden. Deelname aan benchmarkonderzoek of het in eigen beheer verrichten van vergelijkend onderzoek zijn wenselijk.

haalbaarheid

SHIMANO

bobank

SHIMANO

SHIMANO

11

Sport in Tilburg 2015

De plannen in deze nota laten zien dat de gemeente Tilburg niet alleen de ambitie heeft een toonaangevende stad te worden op het gebied van sport, maar daar ook daadwerkelijk de mogelijkheid toe heeft. De toekomstvisie die hier wordt weergegeven is er een die verder gaat dan de voorliggende nota, die een looptijd heeft van 2007 tot en met 2010, en kijkt naar sport in Tilburg in 2015.

Onlangs heeft het NOC*NSF zichzelf tot doel gesteld dat Nederland in 2015 een van de tien belangrijkste sportlanden ter wereld is. Dit in haar streven om in 2028 zich kandidaat te stellen voor de Olympische Spelen. Om dit ambitieuze doel te verwezenlijken zal er op landelijk en gemeentelijk niveau invulling moeten worden gegeven aan de ambitie.

Om over zeven jaar ook daadwerkelijk te kunnen behoren tot de tien belangrijkste sportlanden, zal snel een plan moeten worden opgesteld, waarin de Tilburgse doelstellingen worden geformuleerd en waaraan financiële wensen worden gekoppeld. Een ambitieus plan, waaraan Tilburg met vertrouwen invulling kan geven.

vooruitkijken

GT51000
Full Composite U-Shape
CANE
GLAZES TECHNOLOGY

Greats
INTERNATIONAL

TGT
HERMID DESIGN
TECHNOLOGY

PROTECTIVE SHARP EDGE

MADE IN USA

12 Financiële maatregelen

Om het hoge ambitieniveau waar te maken, heeft Tilburg voor de komende jaren structureel extra middelen beschikbaar gesteld, oplopend van € 0,4 miljoen in 2007 naar € 0,8 miljoen in 2010. Daarnaast is er voor 2008 incidenteel € 0,8 miljoen beschikbaar waarvoor structureel nog geen dekking is.

Naast de gemeentelijke middelen worden de mogelijkheden benut om voor provinciale en rijks subsidie in aanmerking te komen. Structureel gaat er € 18,1 miljoen aan lasten om in de sport.

Besluitvorming programmabegroting 2007

	2007	2008	2009	2010
docenten Sport Bewegen en Gezondheid in en rondom het basis onderwijs	90	90	90	90
jeugd in beweging	15	15	15	15
allochtone jeugd Tilburg Noord		10	15	20
ouderen in beweging	15	15	15	15
sportvoorziening openbare ruimte		45	45	40
multifunctionaliteit sportaccommodaties				40
basissubsidies sportstimulering		19	19	19
plussubsidies sportstimulering		19	19	19
differentiatie jeugd tarieven	80	80	80	80
ophoging middelgrote / grote sportevenementen	25	25	25	25
verenigingsondersteuning		37	37	32
cursussen "overgewicht Enzo"	50	45	45	45
stimulering allochtone meisjes		5	5	5
aangepast sporten		25	25	25
kadersubsidies		20	20	20
optimaliseren binnensport				20
kleine sportevenementen				10
fonds grote sportevenementen			60	60
beheer sporthallen			25	40
sportambassadeurs		10	10	10
ondersteuning Tilburgse topsporters		10	20	40
kapitaallasten omzetten grasveld in kunstgrasveld v.v. Zigo	10	10	10	10
vangnet schoolzwemmen	120	120	120	120
Totaal	405	600	700	800

II Actualisering van de programmabegroting 2008

	2007	2008	2009	2010
georganiseerd openbaar maken van sportaccommodaties voor ongebonden sporters		100		
maatregelen om beheer sportcomplexen goed te regelen		125		
onderzoek naar sportsubsidies en sporttarieven (eenmalig)		25		
<i>totaal</i>		<i>250</i>		

III Financiering uit andere bestaande budgetten

docenten Sport Bewegen en Gezondheid in en rondom het basis onderwijs (€247 reserve GOA en €270 Miljoenennota)		517		
sportstimulering allochtone meisjes (uit budget Allemaal Tilburgers)		25		
in kaart brengen toegankelijkheid sportaccommodaties (WMO/WVG)		5		
sportstimulering mensen met psychosociale problemen		10		
<i>totaal</i>		<i>557</i>		

Bedragen in € 1000

	2007	2008	2009	2010
Totaal	405	1407	700	800

Bijlage

Lijst van publicaties

- Kadernota Sportbeleid 2001-2006 'Sport daar draait het om'; ook bekend als 'Vogelvlucht' (gemeente Tilburg: december 2001)
- Landelijke Sportnota 'Tijd voor Sport', (Ministerie VWS: 2005)
- Uitvoeringsprogramma 'Samen voor Sport', (Ministerie VWS: 2006)
- Beleidsbrief Sport 'De kracht van Sport', (Ministerie VWS: 2007)
- 'Nederland Sportland', (NOC*NSF: 2007)
- Programma 'Onderwijs en Jeugd', Brede school en Buurtsport (gemeente Tilburg)
- Programma Armoedebeleid (SZ Tilburg), 'Meedoenregeling' (gemeente Tilburg: 2007)
- Kaderstellende notitie Integratie en Participatie 'Allemaal Tilburgers' (gemeente Tilburg: juni 2005)
- Programma 'Groen en Buitengebied' (gemeente Tilburg)
- 'Wonen en Stedelijke inrichting' (gemeente Tilburg)
- Onderzoek 'Midlife groep' Tilburg Sport, (Universiteit van Tilburg, M. van de Langenberg, 2006)
- Onderzoek 'Topsport in Tilburg', (W.J.H. Mulier Instituut: 2003)
- Onderzoek 'Ruimte voor Sport', (W.J.H. Mulier Instituut: 2004)
- Onderzoek 'Onderzoek zwemfaciliteiten in Tilburg' (Sports and Leisure Group: 2001)
- Regeling 'Brede School, Sport en Cultuur', (Ministerie van OCW en VWS: 2007)
- Alliantie 'School en Sport', (diverse publicaties: 2007)
- 'Meedoen allochtone jeugd door sport', (Ministerie VWS (Sport en Integratie): 2006)

Colofon

© gemeente Tilburg, november 2007

- *Tekst:* Sportbedrijf Tilburg ▪ *Eindredactie:* triadesk.communicatie, 's-Hertogenbosch
- *Fotografie:* Dolph Cantrijn, Sportbedrijf Tilburg ▪ *Vormgeving:* gemeente Tilburg
- *Druk:* drukkerij Gianotten ▪ *Oplage:* 1.000

